

2017-06-01
N2017/03897/SK

Näringsdepartementet

Forskningsrådet för miljö, areella
näringar och samhällsbyggande
Box 1206
111 82 Stockholm

Uppdrag att, inom ramen för livsmedelsstrategin, inrätta ett nationellt forskningsprogram för livsmedel

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) att inrätta ett tioårigt nationellt forskningsprogram för livsmedel. Programmets struktur, organisation och genomförande ska utformas i enlighet med vad som beskrivs i regeringsbeslutet om inrättandet av nationella forskningsprogram, dnr U2017/02404/F. Formas ska sträva efter att programmet helt eller till lämpliga delar samfinansieras med näringslivet inom livsmedelsproduktionen. Uppdraget är ett led i genomförandet av livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet).

Det nationella forskningsprogrammet är en åtgärd inom livsmedelsstrategins strategiska område Kunskap och innovation, avsnitt 9.2 och ska bidra till ökad behovsmotiverad forskning, innovation, spridning och kommersialisering av forskningsresultat samt till ökad kunskap för utbildning inom livsmedelskedjan. Programmet ska även på sikt knyta an till vad som framgår av forskningspolitiska propositionen (prop. 2016/17:50 Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och ökad konkurrenskraft), avsnitt 8, Klimatutmaningen och avsnitt 9.2.1 Strategiska innovationsområden inom cirkulär och biobaserad ekonomi.

Programmet ska omfatta behovsmotiverad forskning och innovation inom hela livsmedelskedjan, från primärproduktion till konsument och syfta till att stärka konkurrenskraften inom hela värdekedjan. Fullt utvecklad bör den statliga satsningen i programmet uppgå till minst 35 miljoner kronor per år.

Formas ska redovisa hur insatsen bidrar till målet för det ovannämnda strategiska området samt till det som anges under regeringens bedömning i avsnitt 9.2 i prop. 2016/17:104 och ska senast den 28 februari årligen lämna in en delrapport om uppdragets genomförande. Senast den 28 februari 2020 ska en slutrapport för den del som avser medlen från utgiftsområde 23, anslag 1:15 lämnas.

Rapporterna ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) samt Statens jordbruksverk.

Formas får för uppdragets genomförande för att initiera programmet använda högst 5 miljoner kronor 2017. För 2018 beräknas högst 10 miljoner kronor och för 2019 beräknas högst 35 miljoner kronor för uppdragets genomförande. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, anslaget 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor, anslagspost 6 Övriga åtgärder inom konkurrenskraftig livsmedelssektor.

Medlen betalas ut efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska ske årligen senast den 1 december. En årlig ekonomisk redovisning av uppdraget ska ske senast den 28 februari till Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet på bankgiro 5052-5781 senast den 28 februari året efter rekvisitionen. Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarie-numret för detta beslut.

Beträffande stöd till företag får medlen disponeras i enlighet med villkoren i förordningen (2017:195) om stöd till forskning och utveckling samt innovation inom miljö, areella näringar och samhällsbyggande.

Skälen för regeringens beslut

Sverige saknar en sammanhållen forsknings- och innovationskedja för livsmedel där akademi och näringsliv samverkar. Detta har påpekats av ett flertal olika utredningar sedan 1990-talet. Det finns alltså sedan länge ett påtalat behov av en samlad satsning på forskning inom livsmedelsområdet samt ett stort behov av en samordning inom livsmedelsområdets forsknings- och innovationsstruktur i samverkan med näringslivet.

Regeringen beslutade den 26 januari 2017 om prop. 2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet.

Strategin omfattar hela värdekedjan, från primärproduktion till konsument och ska bidra till att potentialen i svensk livsmedelsproduktion nyttjas fullt ut.

Ett strategiskt område för livsmedelsstrategin är att kunskaps- och innovationssystemet ska stödjas för att bidra till ökad produktivitet och innovation i livsmedelskedjan samt hållbar produktion och konsumtion av livsmedel. Regeringen har i livsmedelsstrategin identifierat följande frågor som särskilt viktiga inom detta område: förbättrad beställarroll och behov av samordning i livsmedelskedjan, behovsmotiverad forskning, innovation, spridning och kommersialisering av forskningsresultat, rådgivning och kompetensutveckling samt utbildning för livsmedelskedjan.

För ökad produktivitet krävs tvärvetenskapliga satsningar. Utveckling av nya produkter och framtida innovativa livsmedel är ett växande område med krav på hög kunskapsnivå och området har en avgörande roll för den svenska livsmedelsbranschens långsiktiga konkurrenskraft.

I prop. 2016/17:50, avsnitt 8.1, anges att Sverige i likhet med många andra länder, bör instifta nationella forskningsprogram som möter strategiska samhällsutmaningar. Regeringen anser att nationella forskningsprogram av denna typ bör utvecklas av de statliga forskningsfinansiärerna. De nationella forskningsprogrammets kärna bör vara den koordinerande och strategiska forskningsagendan som tas fram gemensamt av ansvariga finansiärer och övriga intressenter, som till exempel forskningsutförare och näringslivet. I propositionen presenterar regeringen flera satsningar som bör inrättas som nationella forskningsprogram, men anger dessutom att det är positivt om forskningsfinansiärerna använder verktyget nationella forskningsprogram inom andra områden där de bedömer att så är lämpligt.

I prop. 2016/17:50, avsnitt 9.2.1 Strategiska innovationsområden inom cirkulär och biobaserad ekonomi, anges att det bland annat behövs en bred satsning som omfattar hela värdekedjor och de möjligheter som en cirkulär och biobaserad ekonomi medför. I en framtida biobaserad ekonomi är livsmedelskedjan en central del, vilket kräver en systemtäckande forsknings- och innovationssatsning inom livsmedelsområdet. Den bör omfatta hela livsmedelsproduktionens värdekedja från produktionen och dess materialströmmar till ”framtidens livsmedel” som bl.a. rör innovativa och smarta produkter, tillvaratagande av restströmmar och i synnerhet konsumentfrågor.

På regeringens vägnar

Sven-Erik Bucht

Stefan Källman

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Utbildningsdepartementet/F

Miljö- och energidepartementet/MM

Kammarkollegiet

Verket för innovationssystem